

BIBLIOTHEEK NIEUWSBRIEF FACULTEIT DER NATUURWETENSCHAPPEN, WISKUNDE EN INFORMATICA

nr. 28, september 2004

Toernooiveld 1
Telefoon Faculteitsbibliotheek (gebouw A1) 024 – 3652274
E-mail: infobfac@ubn.ru.nl
Website: www.ru.nl/ubn

IN DIT NUMMER O.A.:

- Verhuizing Bibliotheek eind 2004
- Nieuwe interface Web of Science (WOS)
- Nieuws over auteursrecht; creative commons
- Elsevier staat opname artikelen in Institutional Repository toe
- Current Contents verdwijnt per 1 januari 2005
- IOP Journal Archive

WIST U DAT....

- de -link nu ook beschikbaar is in PubMed?
- de personeelspas ook als bibliotheekpas gebruikt kan worden?
- er een gratis mee te nemen folder over Auteursrecht is?
- 3 nieuwe tijdschriften op het gebied van Milieukunde elektronisch toegankelijk zijn:
Environmental science and pollution research
International journal of life cycle assesment
Journal of Soils and Sediments
- de nieuwe Auteurswet op 20 juli gepubliceerd is in het Staatsblad (zie voor de geconsolideerde wettekst: www.ivir.nl/wetten/nl/auteurswet.html)?

Verhuizing Bibliotheek eind 2004

Onlangs is de bibliotheeklocatie uit het UL tijdelijk verhuisd naar de kelder in gebouw A1. Omdat de ruimte in de kelder niet geschikt is om publiek toe te laten kunt u boeken en tijdschriften die u nodig heeft op het gebied van Biologie en Scheikunde opvragen bij de balie van de bibliotheek in gebouw A1. Hier kunt u ook de boeken terugbrengen die u eerder in het UL geleend heeft. De lopende print-abonnementen op tijdschriften liggen ter inzage in de bibliotheek in gebouw A1.

Om het ongemak zoveel mogelijk te beperken, kunt u ook via e-mail (infobfac@ubn.ru.nl) met de bibliotheek contact opnemen als u materiaal uit de kelder nodig heeft. Naast de auteur en de titel is het belangrijk om het aanvraagnummer en de plaatsingscode te vermelden. Wij zullen u per e-mail laten weten wanneer het boek of tijdschrift voor u gereed ligt.

Eind november/begin december zal de hele bibliotheekvoorziening verhuizen naar de begane grond in de nieuwbouw. Gedurende de bouw van de 2^e fase van de nieuwe faculteitshuisvesting komt de ingang van het nieuwe gebouw door de bibliotheek.

De nieuwe bibliotheek zal worden ingericht met nieuw meubilair. De balie, de publieksstations en de werkkamers van het personeel zijn in de toegangsruimte gesitueerd, meer gescheiden van de eigenlijke bibliotheek, waardoor mensen die studeren minder last hebben van de niet altijd geruisloze baliehandelingen. In het midden van de bibliotheek wordt een lange tafel geplaatst, waaraan gestudeerd kan worden. Ook tussen de boekenkasten is nog een aantal studieplaatsen voorzien. Doordat het studielandschap aanpalend aan de bibliotheek is, ontstaat er een geïntegreerde voorziening waarin studenten en medewerkers terecht kunnen voor alle wetenschappelijke informatie.

Nieuwe Interface Web of Science (WOS)

Sinds begin augustus heeft het Web of Science (WOS) een nieuwe interface.

Een aantal veranderingen op een rijtje:

- De optie *Easy search* is verdwenen. Voor een dergelijke zoekactie zijn andere snellere mogelijkheden gecreëerd. Zo kan op de WOS-homepage in de commandobalk na *Quick Search* meteen op onderwerp gezocht worden. Via een *General Search* is gemakkelijk op auteursnaam in combinatie met onderwerp en plaats te zoeken.
- Na een zoekactie is rechts in het scherm meestal de button *Analyze results* te zien. Hiermee is het mogelijk het zoekresultaat op verschillende manieren te sorteren.
- Bij de volledige beschrijving van een artikel kan rechts op het scherm geklikt worden op *Create citation alert*. Na opgave van uw e-mail adres ontvangt u bericht wanneer het gevonden artikel wordt aangehaald in nieuw verschenen artikelen.
- Er zijn een aantal indexen toegevoegd o.a. de (Group) Author Index. Bij zoeken op *Cited Reference Search* kan gebruik gemaakt worden van de Cited Author Index.

Al deze wijzigingen zijn verwerkt in de tutorial die te vinden is onder:

<http://www.isinet.com/tutorials/wos7/>.

Nieuws over auteursrecht; Creative Commons

De makers van wetenschappelijk werk in Nederland kunnen sinds kort gebruik maken van Creative Commons Licenties. Creative Commons is een licentiesysteem waarmee auteursrechtelijk beschermde werken gedeeld kunnen worden via het Internet zonder dat inbreuk op het auteursrecht wordt gemaakt.

Sinds Creative Commons in 2002 in de VS werd opgericht, zijn ruim 3 miljoen werken met het systeem gelicenseerd. Na Japan, Duitsland, Brazilië en Finland is Nederland het vijfde land buiten de VS waar de licenties gebruikt kunnen worden. En het initiatief krijgt nog meer navolging: in twintig andere landen wordt ondertussen aan vertalingen gewerkt.

Volgens de Nederlandse [website](#) van Creative Commons is het systeem gemaakt voor 'mensen die materiaal willen delen, mensen die begrijpen dat innovatie en nieuwe ideeën voortbouwen op bestaand gedachtegoed'. Op de website is informatie te vinden over de verschillende [licenties](#), die via een eenvoudige webapplicatie aan een site kunnen worden toegevoegd. Met de licenties kunnen auteurs aangeven welk gebruik vrij is (bijvoorbeeld kopiëren met bronvermelding) en welk gebruik niet is toegestaan (bijvoorbeeld commerciële exploitatie).

Elsevier staat opname artikelen in Institutional Repository toe

Wetenschappelijk uitgever Elsevier heeft het uitgeefbeleid gewijzigd en staat auteurs sinds kort toe hun eigen gepubliceerd werk zelf verder te verspreiden. Een auteur mag zijn eigen word- of textfile, compleet met de wijzigingen die het referee- en editingproces hebben opgeleverd, op zijn persoonlijke site en op de website van zijn universiteit of instituut plaatsen mits er een link gemaakt wordt naar de homepage van het betreffende Elsevier tijdschrift. De auteur hoeft hiervoor niet langer toestemming van Elsevier te hebben. Het is niet toegestaan hiervoor een PDF of HTML versie van de Elsevier site te gebruiken.

Dit is goed nieuws voor het DARE-project. In dit landelijke project ontwikkelen de Nederlandse universiteiten gezamenlijk digitale repositories van wetenschappelijke output die zoveel mogelijk publiek raadpleegbaar zijn.

Open Access en wetenschappelijk publiceren

Internationaal zijn er in het afgelopen decennium initiatieven ontstaan om de wetenschappelijke communicatie anders te organiseren. De Informatie Technologie biedt andere, betere en snellere mogelijkheden dan de traditionele manier van publiceren. Ook de beperkingen in de toegang tot wetenschappelijke informatie als gevolg van de zgn. serials crisis, waardoor als gevolg van exorbitante prijsstijgingen steeds meer abonnementen geannuleerd moeten worden, hebben de ontwikkeling van andere publicatievormen gestimuleerd.

Een aantal wetenschappers publiceert inmiddels in open access. De auteur betaalt in een dergelijke opzet vooraf de publicatiekosten, zodat een artikel, na acceptatie, open op Internet kan worden gepubliceerd. Uitgeverijen als BioMed Central en Public Library of Science (PLoS) werken volgens dit model. Meer informatie over publiceren in open access is te vinden in een kort artikel dat te vinden is op de website van de bibliotheek: <http://www.ru.nl/contents/pages/17921/openaccess.pdf>

Een overzicht van open access tijdschriften is te vinden op: <http://www.doaj.org>.

Interbibliothecair leenverkeer (IBL)

In het najaar van 2003 is uitgebreid onderzoek gedaan naar het interbibliothecaire leenverkeer in Nederland. Binnen deze dienstverlening worden boeken en kopieën van tijdschriftartikelen door bibliotheken aan elkaars klanten beschikbaar gesteld.

Uit het onderzoek bleek dat de universiteitsbibliotheken in 2002 gezamenlijk veel meer artikelen leverden (130.000) dan ze ontvingen (5.000). Omdat het leveren van artikelen, alleen al qua directe kosten, vier keer zo duur is als wat de klant ervoor betaald, staat het systeem onder druk. Op grond van de uitkomsten van het onderzoek is besloten de onderlinge tarieven te verhogen.

Omdat de Universiteitsbibliotheek Nijmegen het van groot belang vindt dat medewerkers en studenten van de RU Nijmegen gebruik kunnen maken van een laagdrempelig interbibliothecair leenverkeer, wordt de tariefswijziging voor deze klantengroep vooralsnog niet doorgevoerd. Zij blijven de oude tarieven betalen. De bibliotheek past het verschil bij. Wel is per 1 juni jl. een tariefsdifferentiatie ingevoerd voor profit bibliotheken. Zij betalen voortaan €12,00 voor 10 pagina's en voor elke pagina extra €1,20.

IBL-Levering uit e-only tijdschriften

Uit het hiervoor genoemde onderzoek kwam ook de beperking op documentlevering uit elektronische tijdschriften als knelpunt naar voren. Niet alle tijdschriften zijn vindbaar in het leveringssysteem, Picarta, en tot voor kort werd niet geleverd uit tijdschriften met alleen een elektronisch abonnement. Hiervoor waren auteursrechtelijke redenen.

Dat is inmiddels veranderd. De Nederlandse universiteitsbibliotheken zorgen ervoor dat alle elektronische tijdschriften vindbaar worden en gaan daaruit ook daadwerkelijk leveren. De uitgevers staan niet toe dat hiervoor hun digitale document gebruikt wordt. Wel kan een print of een gescand exemplaar (TIF-formaat) door de bibliotheken geleverd worden.

Current Contents verdwijnt per 1 januari 2005

Uit eigen onderzoek van de bibliotheek en van de Pennsylvania State University is gebleken dat Current Contents (CC) ten hoogste 1 week actueler is dan het Web of Science (WOS). De inhoud van Current Contents is volledig in het Web of Science beschikbaar. De zoek- en attenderingsfunctionaliteiten van Current Contents en het Web of Science verschillen wel enigszins, maar niet zodanig dat zoekprofielen die zijn aangemaakt in Current Contents niet met een redelijk behoud van functionaliteit kunnen worden omgezet naar het Web of Science. Het Web of Science heeft voordelen boven Current Contents. Er wordt een groter aantal tijdschriften ontsloten en er kan gezocht worden op citaties. WOS gaat bovendien verder terug; tot 1945.

De resultaten van het onderzoek zijn besproken met de Facultaire Bibliotheekcommissie. De conclusie van het onderzoek moet zijn dat de overlap in inhoud en functionaliteit een apart abonnement op Current Contents niet langer rechtvaardigt. Dit is onderschreven door de commissie. Daarom wordt het abonnement per 1 januari a.s. geannuleerd.

Voor gebruikers van attenderingen in Current Contents heeft dit gevolgen. De zoekprofielen die daar zijn aangemaakt moeten worden omgezet naar het Web of Science. De bibliotheek biedt hierbij hulp. Bij de balie is binnenkort een tekst verkrijgbaar met tips en trucs voor de omzetting. Bovendien kunt u als dat nodig is assistentie vragen.

Online encyclopedieën en woordenboeken

Een aantal online encyclopedieën en woordenboeken zijn per vakgebied te vinden via de website van de Universiteitsbibliotheek.

Ga naar *Vakgebieden* kies daar voor *Per vakgebied een overzicht van zoeksystemen*. Vervolgens is het mogelijk binnen het vakgebied de keuze voor *Internetlinks* te maken, waar de online encyclopedieën en woordenboeken worden getoond.

Deze internetlinks zijn ook buiten de campus te raadplegen.

Trainingsmodule Catalogus

Op de homepage van de bibliotheek vindt u onder *Catalogi* een interactieve trainingsmodule voor het zoeken in de online catalogus. Via een korte uitleg, opdrachten en feedback leert u de catalogus op een efficiënte manier te gebruiken.

U kunt ervoor kiezen de hele training te volgen. Het is ook mogelijk een selectie te maken uit de voor u relevante onderwerpen.

Als u de module vanaf uw werkplek gaat opstarten, lees dan eerst de inleidende tekst en controleer uw instellingen. Dit om eventuele problemen bij het opstarten of tijdens de training te voorkomen.

Hebt u hierover of over de inhoud van de trainingsmodule nog vragen dan kunt u die stellen aan de infobalie van de bibliotheek: infobfac@ubn.ru.nl of tel. 024-3652567
Het is natuurlijk altijd mogelijk om een persoonlijke instructie te krijgen.

Beleidsplan en Jaarverslag Universiteitsbibliotheek

Op de homepage onder *Nieuws, Publicaties Universiteitsbibliotheek* staan het Beleidsplan voor de Bibliotheekvoorziening KU Nijmegen 2004-2005 en het Jaarverslag 2003 van de UBN.

In het Beleidsplan is onder andere te lezen dat in de betreffende periode het accent zal liggen op de digitalisering van de bibliotheek en dat daarnaast een centrale plaats is ingeruimd voor directe en adequate dienstverlening. In het katern *rUBriek* in het julinumnummer van ENTER wordt de directeur van de UB geïnterviewd over het beleidsplan. *rUBriek* is ook op de homepage onder *Nieuws* te raadplegen.

Uit het Jaarverslag 2003 blijkt dat er vernieuwingen in gang zijn gezet en dat een aantal projecten is afgerond. We noemen hier de renovatie van de Centrale Bibliotheek met de daaraan gekoppelde ingebruikname van de magazijnruimte in het Gymnasion, de start van het DARE -project en de vernieuwing van de website van de bibliotheek.

Binnen de bibliotheek FNWI heeft 2003 vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de integratie van de twee bibliotheeklocaties in het nieuwe faculteitsgebouw. In het kader daarvan zijn in 2003 ruim 40.000 banden overgeplaatst naar de centrale bibliotheek.

IoP Journal Archive

Het Institute of Physics (IoP) Journal Archive geeft toegang tot meer dan 500 jaargangen van IoP tijdschriften waarin meer dan 100.000 artikelen in de PDF-formaat met wetenschappelijke informatie op het gebied van Fysica. Het Archive bevat jaargangen van IoP tijdschriften die van 1874 tot 1993 zijn verschenen. Als de bibliotheek nog een abonnement op een tijdschrift heeft, zijn ook de latere jaargangen elektronisch beschikbaar. Het Archive is te vinden onder: [2004 Historic Archive package \(1874-1993\)](#).

Resultaat mailing "lang uitgeleende boeken"

In juni hebben medewerkers en afdelingen die in het verleden voor een langere periode bibliotheekboeken geleend hebben een brief ontvangen, waarin gevraagd is om aan te geven of het ging om boeken die permanent op de afdeling nodig zijn, of bibliotheekmateriaal dat beschikbaar gesteld kan worden aan alle klanten van de bibliotheek. In het laatste geval is verzocht de boeken in te leveren. In totaal ging het om 866 boeken. Tot op heden zijn ongeveer 50 boeken in de bibliotheek terugbezorgd. De overige boeken blijven op de afdeling of zijn zoek gemeld. Als gevolg hiervan zullen binnenkort ruim 800 boektitels uit de bibliotheekcatalogus verdwijnen.

Nieuwe fulltext tijdschriften

De lijst van nieuwe tijdschriften op de vakgebieden die belangrijk zijn voor studenten en medewerkers van de Faculteit NWI is terug te vinden op de website van de bibliotheek. Kies op de homepage voor *Vestigingen* en klik dan op *Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica*. In de linkerkolom kiezen voor *Nieuws* waarna doorgelikt kan worden op *Nieuwe Elektronische Tijdschriften*. Daarna opent zich de lijst met de tijdschriften die in de afgelopen 3 maanden fulltext beschikbaar zijn gekomen.

Meer weten over de bibliotheek? Kijk dan op www.ru.nl/ubn